

1. ALGEMEEN

Op 14 juli 1993 keurde de Vlaamse Regering het decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning (hierna Grinddecreet genoemd) goed. Op 6 juli 2001 werd het wijzigingsdecreet goedgekeurd. Het hieraan gekoppelde uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 27 september 2002.

Het decreet regelt de geleidelijke afbouw van de grindwinning in de provincie Limburg met een volledige stopzetting tegen 31.12.2005. Hierbij dienen vrijgegeven ontginningsgebieden zo goed mogelijk hersteld te worden, dient de sociale begeleiding te worden aangepakt en dient onderzoek naar alternatieve materialen voor grind te worden bevorderd.

Op 15 juli 2005 werd het decreet een tweede maal gewijzigd en werd het mogelijk gemaakt overmachttonnen ook na 2005 te ontginnen totdat de toegewezen quota van 41.400.000 ton berggrind en 59.500.000 ton valleigrind bereikt zijn.

Via artikel 43 en 44 van het decreet van 22 december 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 werd het Grinddecreet nogmaals aangepast. Het betreft meer bepaald de artikelen 14, §1, en 15, §1, van het Grinddecreet die zodanig werden aangepast dat bovenop de quota, in het kader van zuinig ruimtegebruik en de uitvoering van het principe van optimale ontginning, in de vergunde grindwinningsgebieden nog zekere resthoeveelheden grind kunnen ontgonnen worden.

Bij decreet van 3 april 2009 werd aan het Grinddecreet een hoofdstuk betreffende de projectgrindwinning ingevoegd. Projectgrindwinning is grindwinning die gepaard gaat met de realisatie van een maatschappelijk project van groot openbaar belang dat op zichzelf niet gericht is op het winnen van grind. In 2013 was er nog geen projectgrindwinning effectief in uitvoering. De projectgrindwinning in het kader van de realisatie van het maatschappelijk project van groot openbaar belang "Elerweert" te Dilsen-Stokkem en Maaseik werd door de Vlaamse regering goedgekeurd op 19 juli 2013. De projectgrindwinning is hoe dan ook niet onderhevig aan de heffingsplicht en heeft langs de inkomstzijde geen budgettaire implicaties voor het Grindfonds.

Via het decreet van 5 juli 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013 werd het Grinddecreet aangepast waarbij in het artikel 3, §4, bijkomende bepalingen werden opgenomen met betrekking tot nieuwe uitgaven van het Grindfonds, namelijk de punten 3°, 4°, 5°, 6° en 7°:

3° de financiering van sociaal-economische en ecologische hefboomprojecten in de grindgebieden;

4° de financiering van wetenschappelijke projecten met het oog op de versterking van het sociaal-economisch weefsel in Limburg;

5° de financiering van een reconversieproject in de landbouw;

6° de financiering van de administratieve en technische ondersteuning van het projectgrindwinningscomité, vermeld in artikel 20 sexies;

7° de overdracht van een deel van de middelen van het fonds naar de algemene middelen van het Vlaamse Gewest in het begrotingsjaar 2013.

Het Grindfonds heeft rechtspersoonlijkheid. Het werd opgericht als een instelling van categorie A in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Voor zover in het decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning niet van deze wet wordt afgeweken, zijn de bepalingen ter zake van toepassing.

2. SPECIFIEK

2.1. Inkomsten

De middelen van het Grindfonds worden omschreven in artikel 3 §3 van het decreet. Zij omvatten:

1° de opbrengsten van de in artikel 15 bedoelde grindheffing ;

2° de intresten op de overeenkomstig 1° aan het fonds toegewezen middelen.

Decretaal worden geen andere inkomsten voorzien dan de grindheffingen en de intresten die deze grindheffingen genereren.

De inkomsten voor 2013 waren de volgende:

Overdracht op 31/12/12

Uit de afsluiting van de jaarrekening 2013 blijkt het gecumuleerd resultaat per 31.12.12 26.865.557,28 euro te bedragen.

Inkomsten 2013

De inkomsten 2013 uit grindheffingen werden oorspronkelijk geraamd op 320.000 euro, bestaande uit 210.000 euro voor het tweede semester 2012 en 110.000 euro voor het eerste semester 2013.

Bij de begrotingscontrole 2013 werd het geraamd bedrag van 320.000 euro bijgesteld naar 180.000 euro omdat de berggrindwinning in het gebied G2 in 2013 tijdelijk werd stopgezet.

Voor het tweede semester 2012 werd een totaal bedrag gevestigd van 112.551,66 euro en ook betaald.

Met betrekking tot het eerste semester 2013 werd een totaal bedrag gevestigd van 78.583,58 euro en ook volledig betaald.

De totale inkomsten 2013 uit grindheffingen bedragen bijgevolg 191.135,24 euro wat goed de geactualiseerde raming benadert.

Het Grindfonds is met ingang van 1 januari 2011 uit het CFO getreden.

De intresten over 2013 bedroegen 292.483,53 euro. Dit is de bruto-intrest.

De roerende voorheffing ten bedrage van 73.122,10 euro wordt geboekt langs de uitgavenzijde.

2.2. Uitgaven

Het Grindfonds dient volgende uitgaven te dragen :

1° de maatregelen die in het kader van het decreet worden getroffen door de Vlaamse Regering of het grindcomité en de subcomités, bedoeld in artikel 4 van het Grinddecreet;

2° de schadevergoedingen die voortvloeien uit de maatregelen genomen in het kader van het Grinddecreet en, in voorkomend geval, nadat de bevoegde gerechtelijke instanties hierover een in kracht van gewijsde gedane uitspraak hebben verricht.

In het kader van de begrotingsopmaak 2004 heeft het Rekenhof de bemerking geformuleerd dat het Grindfonds per comité één rubriek voor alle uitgaven van dat comité gebruikte, ongeacht de aard van de uitgaven. Hierdoor stemden de uitgavenrubrieken inhoudelijk niet altijd overeen met de ESR-code van die uitgavenrubriek.

Het Rekenhof merkte bijgevolg op dat het Grindfonds zijn inkomsten en uitgaven moet registreren in functie van hun aard.

Een aanpassing van de ESR-codes werd uitgewerkt in overleg met het Rekenhof, waarbij een volledige ontkoppeling gebeurde van deze codes met het Grindcomité en zijn subcomités.

Vermits via het decreet van 5 juli 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013 het Grinddecreet werd aangepast zodat in het nieuwe artikel 3, §4, bijkomende bepalingen werden opgenomen met betrekking tot nieuwe uitgaven van het Grindfonds, werden hiervoor nieuwe ESR-codes in het leven geroepen.

Voor 2013 werden volgende ESR-codes gehanteerd langs de uitgavenzijde:

12.11-0	Algemene werkingskosten van de verschillende comités niet vergoed binnen de sector overheid, inclusief presentiegelden en werkingskosten verbonden aan studies en herinrichtingsprojecten.
12.11-1	Onderzoeksopdrachten uitgevoerd door niet-overheid en organisatie van symposia in opdracht van het onderzoekscomité.
12.11-2	Financiering van de administratieve en technische ondersteuning van het projectgrindwinningscomité
12.21	Algemene werkingskosten van de verschillende comités vergoed binnen de sector overheid o.a. ingevolge overeenkomsten.
12.50	Indirecte belastingen betaald aan subsectoren van de overheidssector (roerende voorheffing)

32.00-0	Subsidies voor wetenschappelijk onderzoek in het kader van de ontwikkeling van grindsubstituten.
32.00-1	Financiering van het Applicatiecentrum Beton aan de Universiteit Hasselt
41.10-1	Dotatie naar de algemene middelen van het Vlaamse Gewest (artikel LB0/9LC-H-A-S/OI
34.31	Uitvoering van het sociaal begeleidingsplan van het Sociaal Comité.
43.12	Werkingskosten POM Limburg
51.12-0	Herstructureringskosten van de grindwinningzones
51.12-1	Financiering van het project Rivierpark Maasvallei
51.12-2	Financiering van het Reconversieproject in de landbouw
03.22	Over te dragen overschot van het boekjaar

De uitgaven 2013 werden oorspronkelijk geraamd op basis van reeds genomen beslissingen. Zo werd rekening gehouden met bestaande overeenkomsten, presentiegelden, werkingskosten en goedgekeurde dossiers voor de reguliere uitgaven.

Voor de nieuwe uitgaven werd aangenomen dat het totaal bedrag van de extra ESR-uitgaven in 2013 1 miljoen euro groter zou zijn dan bij constant beleid.

Hierna wordt per ESR-code weergegeven ten gevolge van welke kostenposten, overeenkomsten, studies, enz., uitgaven werden gedaan.

2.2.1. Code 12.11-0

- * Presentiegelden van de leden van de comités.
- * Uitbetaling facturen aan studiebureaus die instaan voor de opmaak van uitvoeringsdossiers voor herstructureringswerken.
- * Werkingskosten van de comités.
- * Bankkosten.
- * De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 98.711,21 euro.

2.2.2. Code 12.11-1

- * Deze post bevatte alle uitgaven in opdracht van het Onderzoekscomité, behoudens de subsidies voor concrete grindbesparende onderzoeksprojecten die voortvloeien uit haar "call for proposals".
- * Het Onderzoekscomité heeft zijn werkzaamheden eind 2011 beëindigd. Op deze code werden in 2013 geen uitgaven meer gedaan.

2.2.3. Code 12.11-2 (nieuwe uitgave)

- * Er werd voor deze code een raming van 60.000 euro voorzien, maar het Projectgrindwinningscomité heeft hiervan in 2013 geen gebruik gemaakt.

2.2.4. Code 12.21

- * Het Fonds voor Bestaanszekerheid treedt op als beleidsuitvoerend orgaan van het Sociaal comité in de zin van artikel 13 §2 van het grinddecreet. Op 18 december 1995 werd de basisovereenkomst afgesloten tussen het Grindcomité en het Fonds voor Bestaanszekerheid. Het Fonds voor Bestaanszekerheid wordt hiervoor vergoed ten laste van deze code.
- * De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 55.518,17 euro.

2.2.5. Code 12.50

- * Dit is een ESR-code die, omwille van de uitstap van het Grindfonds uit het CFO sinds 1 januari 2011, werd ingevoerd om de roerende voorheffing op de bruto rente-ontvangsten te boeken als uitgave.
- * De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 73.122,10 euro.

2.2.6. Code 32.00-0

- * Het Onderzoekcomité heeft zijn werkzaamheden eind 2011 beëindigd. Op deze code werden in 2013 geen uitgaven meer gedaan.

2.2.7. Code 32.00-1 (nieuwe uitgave)

- * In het kader van nieuwe uitgaven voor de financiering van wetenschappelijke projecten met het oog op de versterking van het sociaal-economisch weefsel in Limburg, werd op 13 december 2013 een overeenkomst opgesteld tussen het Grindfonds en de UHasselt inzake het toekennen van een financiering voor de ondersteuning van het applicatiecentrum voor beton (ACB).
- * Deze overeenkomst voorziet voor het jaar 2013 een uitgave van 443.719 euro en dit bedrag werd dan ook uitbetaald.

2.2.8. Code 41.10-1 (nieuwe uitgave)

- * In het jaar 2013 werd een facultatieve subsidie ten bedrage van 179.000 euro verleend aan het Regionaal Landschap Kempen en Maastrand vzw voor de ondersteuning van het projectbureau en de werking van het project Rivierpark Maasvallei die werd aangerekend ten laste van begrotingskredieten die werden beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit bedrag werd vervolgens ten laste van het Grindfonds genomen via een dotatie van 179.000 euro naar de algemene middelen van het Vlaamse Gewest.

2.2.9. Code 34.31

- * Voor de toekenning van brugpensioenen en andere sociale begeleidingsmaatregelen van het sociaal begeleidingsplan uit de middelen van het Grindfonds werd de overeenkomst afgesloten d.d. 20 februari 1996 tussen het Grindfonds en het Fonds voor Bestaanszekerheid, de zogenaamde voorschottenovereenkomst.
- * De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 254.013,95 euro.

2.2.10. Code 43.12

- * In uitvoering van het Grinddecreet werd er op 23 juni 1995 een overeenkomst afgesloten met de GOM-Limburg. Krachtens deze overeenkomst dient zij in te staan voor de logistieke ondersteuning van het Grindcomité en het Onderzoekcomité. Op 26 maart 2002 werd een nieuwe overeenkomst afgesloten tussen het Grindcomité en de GOM-Limburg die de overeenkomst van 23 juni 1995 vervangt. Deze nieuwe overeenkomst richt ten behoeve van het Grindcomité en de subcomités de grindcel op en stelt de nodige medewerkers beschikbaar voor de logistieke ondersteuning van hun werking.
- * Ingevolge de Dienstenovereenkomst dd. 27 januari 1997 met betrekking tot activiteiten rond de concessieovereenkomsten inzake het beschikbaar stellen van de grindgebieden worden de onkosten van de GOM-Limburg aangerekend aan het Grindfonds ten laste van deze code.
- * In 2006 werd de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij in het kader van een herstructurering van de Vlaamse Overheid, omgevormd tot een Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij en werd de GOM dus omgevormd tot de POM. Hierdoor dienden de uitgaven ook niet meer geboekt te worden op code 41.30 maar op 43.12.
- * De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 283.364,38 euro.

2.2.11. Code 51.12-0 (reguliere en nieuwe uitgaven)

- * Op deze post worden de uitgaven geboekt die gepaard gaan met herinrichtingsactiviteiten. De uitgaven op deze code bedroegen in totaal 1.338.009,33 euro.

Hierin zit ook een uitgave van 86.692,00 euro, te beschouwen als een nieuwe uitgave en bestaande uit 30.846 euro voor de stad Maaseik, 30.846 euro voor de gemeente Kinrooi en 25.000 euro voor de gemeente Dilsen-Stokkem.

Dit is het gevolg van de overeenkomst van 20 december 2013 inzake het financieren van het uitrusten van de grindwinningsgebieden via maatregelen die in het kader van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning worden getroffen door het Herstructureringscomité. Deze overeenkomst bepaalt dat, naast een maximaal totaal bedrag aan reguliere uitgaven van 15.100.000 euro (waarvan in de periode 1993-2011 al 5.906.780 euro is gerealiseerd), nog een bedrag van 6.850.000 euro in drie gelijke delen zal verdeeld worden over de valleigrindgebieden in de gemeenten Kinrooi, Maaseik en Dilsen-Stokkem en een

bedrag van 500.000 euro moet worden verdeeld over de berggrindgebieden in de gemeenten Dilsen-Stokkem, Maasmechelen en As.

In 2013 werd volgens de overeenkomst voor de gemeenten Kinrooi, Maaseik en Dilsen-Stokkem een bedrag van 30.846 euro voorzien. Enkel Dilsen-Stokkem heeft dit niet volledig benut en slechts stavingstukken ingediend voor 25.000 euro.

2.2.12. Code 51.12-1 (nieuwe uitgave)

- * In het kader van nieuwe uitgaven voor de financiering van sociaal-economische en ecologische hefboomprojecten in de grindgebieden, werd op 10 oktober 2013 een overeenkomst opgesteld tussen het Grindfonds en het Regionaal Landschap Kempen en Maasland vzw voor de ondersteuning van het projectbureau en de werking van het project Rivierpark Maasvallei.
Deze overeenkomst voorziet, naast de 179.000 euro (zie code 41.10-1) een maximale financiering van 2.505.000 euro over de periode 2013-2020, waarbij voor het jaar 2013 89.823 euro wordt voorzien als uitgave. Dit bedrag werd dan ook uitbetaald.

2.2.13. Code 51.12-2 (nieuwe uitgave)

- * In het kader van nieuwe uitgaven voor de financiering van een reconversieproject in de landbouw, werd op 13 december 2013 een overeenkomst opgesteld tussen het Grindfonds en de Coöperatieve Irrigatie Ruilverkaveling Ophoven cvba.
- * Deze overeenkomst voorziet voor het jaar 2013 een uitgave van 74.621 euro en dit bedrag werd dan ook uitbetaald.

2.3. Verplichtingen op langere termijn

Via artikel 43 en 44 van het decreet van 22 december 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 werd het Grinddecreet aangepast zodat bovenop de quota, in het kader van zuinig ruimtegebruik en de uitvoering van het principe van optimale ontginning, in de vergunde grindwinningsgebieden nog zekere resthoeveelheden grind kunnen ontgonnen worden.

De valleigrindsector is, behoudens nog enkele grindheffingsplichtige tonnen in depot, op zijn einde gelopen, terwijl voor de berggrindsector norma liter tot eind 2015 activiteiten mogen verwacht worden. Daarna zullen voor het Grindfonds geen inkomsten meer gegenereerd worden uit grindwinning.

Wat de uitgavenzijde betreft, kan voor de reguliere uitgaven gesteld worden dat voornamelijk voor het Herstructureringscomité en het Sociaal comité uitlopend na de ontginning van de quota en de resthoeveelheden nog betalingen moeten gebeuren. Op basis van de meerjarenbegrotingen bleek duidelijk dat er hiervoor voldoende middelen gegenereerd zijn.

Voor de saldi werden nieuwe uitgaven geconcretiseerd:

- Financiering Applicatiecentrum Beton: uitgaven zijn voorzien tot 2021 met mogelijks verrekeningen tot 2023 bij onderbenutting.

- Financiering van het project Rivierpark Maasvallei: uitgaven zijn voorzien tot 2020 met mogelijks verrekeningen tot 2022 bij onderbenutting.
 - Financiering van het Reconversieproject in de landbouw: uitgaven zijn voorzien tot 2021 met mogelijks verrekeningen tot 2023.
 - Nieuwe uitgaven herstructurering: uitgaven zijn voorzien tot 2021 met mogelijks verrekeningen tot 2023 bij onderbenutting.
-